

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Студијски програм: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕНОСТ

Назив предмета	ТВОРБЕНИ И СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТИ ПРОУЧАВАЊА САКРАЛНЕ ЛЕКСИКЕ			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ECTS бодова
	Изборни			
Наставници	Проф. др Зорица Никитовић			

Условљеност другим предметима

Слушање предмета условљено је претходним славистичким образовањем (србистика, русистика), пошто се лингвистичка анализа базира на материјалу ова два словенска језика.

Циљеви изучавања предмета:

- Упознавање појмовно-категоријалног апарата теорије семантичких поља, методологије теолингвистичке анализе на лексичком, творбеном и семантичком нивоу, стицање теоријских знања о структури и функционисању семантичких и творбених јединица на синхронијском плану, као и умијећа активног и продуктивног коришћења научне литературе из дериватологије и семантике.
- Исте тематске цјелине у апликативном аспекту – са инсистирањем на умијећима квалификоване анализе релевантих извора, синхронијског и дијахронијског опсервирања и генерализовања маркираних језичких јединица и творбено-семантичких елемената.

Исходи учења (стечена знања):

Посједовање највиших теоријско-методолошких академских компетенција у домену лексичких истраживања путем теорије семантичких поља, морфемске творбе и пратећих апликативних способности непосредног опсервирања и анализе семантичких и дериватолошких категорија на конкретном материјалу словенских језика уз помоћ објективних истраживачких метода и техника.

Садржај предмета:

- Сакрална лексика. Семантичка категорија сакралног. Теолингвистичка истраживања лексике.
- Теорија семантичког поља и лексичко-семантичких група.
- Језик и теологија. Теоцентрични поглед на свијет и филозофско-теолошки лексички појмовник.
- Семантичко поље *човјека* и лексичко-семантичке групе: *узраста, емоција, дјелатности*, итд.
- Морфемска творба: извођење (префиксација и суфиксација)
- Слагање као продуктиван творбени модел сакралног стила

- Деривација кроз призму морфемске сложености творбене основе
- Књишке лексичке категорије: сложене и партиципи (синхроно-дијахрони аспект)
- Семантика доминирајућих творбених гнијезда
- Лексичка и творбена разуђеност у сфери сакралне лексике
- Лексичка и творбена синонимија
- Корелативне предикације изведених ријечи

Методe наставe и савладавања градива:

Вербално-текстуалне, демонстративне, експерименталне. Облици извођења наставе: интерактивна предавања, аудиторна вјежбања, консултације.

Литература:

- Караулов, Юрий Николаевич. Общая и русская идеография. Москва: Издательство „Наука”, 2010.
- Кузнецова Э.В. Части речи и лексико-семантические группы слов // Вопр. языкознания. -1975. № 5. С. 78–86.
- Васильев Л. М. Теория семантических полей // Вопросы языкознания. 1971. №5.
- Лукьянова Н. А. Термины и понятия лексикологии в схемах, таблицах, пояснениях и образцы анализа слов: Учеб. пособие. Новосибирск: НГУ, 2013.
- Ефимова 2006: В. С. Ефимова. *Старославянская словообразовательная морфемика*. Москва: Российская академия наук, Институт славяноведения.
- Цейтлин 1977: Р. М. Цейтлин. *Лексика старославянского языка*. Москва: Издательство „Наука“.
- Улуханов 2004: И. С. Улуханов. *Некоторые вопросы теории исторического словообразования*, у: Проблемы теорії і гісторії славянскага словаўтварэння. Мінск: Нацыянальная акадэмія навук беларусі.
- Улуханов 1978: И. С. Улуханов. О соотношении способов словообразования. *Русский язык – вопросы его истории и современного состояния*. Москва: Издательство „Наука“, 90-106.
- Ксенија Кончаревић, *Поглед у теолингвистику*, Београд: Јасен 2015.
- Зорица Никитовић, *Сложенице у оригиналним српскословенским дјелима сакралног карактера*, Филолошки факултет Бања Лука 2014.
- Зорица Никитовић. Сакралност као семантичка категорија. *Зборник са научног скупа Наука и идентитет*. Пале: Филозофски факултет, 2012, 245–259.
- *Теолингвистика: међународни тематски зборник радова* (уредници А. К. Гадомски и К. Кончаревић. Београд: Универзитет, Православни богословски факултет универзитета, Институт за теолошка истраживања, 2012).
- *Теолингвистичка истраживања српског и других словенских језика* (уредници Ј. Грковић-Мејдор и К. Кончаревић. Београд: Српска академија наука и уметности, Одбор за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, 2013).
- *Семантичко деривациони речник, свеска 2: Човек унутрашњи органи и ткива, психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство*. Лингвистичке свеске 5. прир: Даринка Гортан-Премк, Вера Васић, Рајна Драгићевић, 2006.
- Radovanović 1977: Milorad Radovanović. *Imenica u funkciji kondenzatora*. Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XXI і XXII, 1-162.
- Babić 1986: Stjepan Babić. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb:

<p>JAZU.</p> <p>- Barić 1980: Eugenija Barić. <i>Imeničke složenice neprefiksalne i nesufiksarne tvorbe</i>. Znanstvena biblioteka hrvatskog filološkog društva II, Zagreb: Sveučilišna naknada liber.</p>					
Облици провјере знања и оцјењивање:					
Присуство настави, испит, семинарски рад.					
Посебна назнака за предмет:					
Предмет се може реализовати кроз корпус укупног лексичког система српског језика, без издвајања сакралности као посебне семантичке категорије.					
Име и презиме наставника који је припремио податке: проф. др Зорица Никитовић					